

HZJZ

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7
HR-10000 Zagreb
T: +385 1 4863 222
F: +385 1 4863 366
www.hzjz.hr

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
i
Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Zagreb, 24. 08. 2020.

UPUTE ZA SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE EPIDEMIJE COVID-19 VEZANO ZA RAD PREDŠKOLSKIH USTANOVA, OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U ŠKOLSKOJ GODINI 2020./2021.

Namjena

Ove upute odnose se na rad ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (dalje u tekstu: vrtić) te ustanova osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja (dalje u tekstu: škola).

Rad u dječjem vrtiću i školi (dalje u tekstu: ustanova) u sadašnjim epidemiološkim uvjetima, uz poštovanje ovih uputa, smatra se jednako sigurnim za djecu/učenike i zaposlenike kao i rad od kuće, odnosno ostanak kod kuće kada nisu na snazi mjere potpunog zatvaranja.

Mogućnosti provedbe. Svaka ustanova, ukoliko ima uvjete za to, dužna je provoditi sve preporuke, ukoliko ne, dužna ih je prilagoditi uvjetima rada u ustanovi.

Upoznavanje s uputama. Važno je da roditelji/skrbnici (u daljnjem tekstu: roditelj) i djelatnici budu na vrijeme upoznati s ovim uputama. Telefonom ili na drugi primjeren način ustanova obavještava roditelje o sljedećem:

- da ne dolaze u pratnji djeteta/učenika ako imaju simptome zarazne bolesti (npr. povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, grlobolja, proljev, povraćanje), ako im je izrečena mjera samoizolacije ili ako imaju saznanja da su zaraženi s COVID-19,
- da ne dovode dijete/učenika u ustanovu ukoliko:
 - ima simptome zarazne bolesti (npr. povišena tjelesna temperatura, kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, grlobolja, proljev, povraćanje)
 - ima izrečenu mjeru samoizolacije
 - imaju saznanja da je zaraženo s COVID-19.

Temeljne odredbe

U svim objektima važno je provoditi i poštovati opće mjere sprječavanja širenja zaraze.

Fizičko udaljavanje. Rad ustanove neophodno je organizirati na način da se osigura koliko je moguće socijalno distanciranje (fizički razmak).

Neophodno je poticati fizički razmak, kao i pojačanu osobnu higijenu djece/učenika. Ipak, treba očekivati da će kod djece mlađe dobi (rana i predškolska dob i niži razredi osnovne škole) biti određenih odstupanja u provedbi uslijed specifičnosti i potreba pojedinih odgojno-obrazovnih procesa, njege djeteta te razvojnih značajki pojedinih dobi kao što su:

- istraživanje prostora i predmeta koji okružuju dijete (u određenoj dobi stavljanje u usta ruku i predmeta),
- znatiželja u odnosu na druge osobe/dругu djecu,
- motorička nespretnost i nedoraslost,
- potreba za kretanjem.

Higijena ruku. Važno je omogućiti i uvesti u rutinu redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom. Ruke se peru prije ulaska u svoju skupinu/učionicu, prije i nakon pripreme hrane, prije jela, nakon korištenja toaleta, nakon dolaska izvana, nakon čišćenja nosa i kada ruke izgledaju prljavo. Za pranje ruku treba koristiti tekuću vodu i sapun.

Pri pranju ruku potrebno je pridržavati se naputaka za pravilno pranje ruku: <https://bit.ly/2ThY08M>.

Uz navedeno, prema potrebi može se organizirati pranje ruku prema unaprijed utvrđenom rasporedu najmanje dva puta dnevno po odgojno-obrazovnim skupinama/razrednim odjelima, bez međusobnog kontakta pojedinih skupina/razrednih odjela.

Nakon pranja ruku sapunom i vodom, ruke treba osušiti papirnatim ručnikom za jednokratnu upotrebu koji se nakon korištenja baca u koš za otpad s poklopcem.

Dezinfekcija ruku. Prednost se daje pranju ruku tekućom vodom i sapunom. Dezinficijense ne koriste djeca rane i predškolske dobi, niti učenici koji imaju promjene na koži ruku ili ako dezinficijens kod njih izaziva nelagodu. Također, upotrebu dezinficijensa kod učenika svakako treba nastojati ograničiti na dezinfekciju kod ulaska u školu te se nikako ne treba primijeniti više od dva-tri puta dnevno za učenike od 1.-4. razreda osnovne škole. Na ulazu u vrtić i školu te u školi na nekoliko lako dostupnih mjesta treba postaviti dozatore s dezinficijensom za dezinfekciju ruku učenika i odraslih s uputom za korištenje. Djeca rane i predškolske dobi ne dezinficiraju ruke, nego ih češće peru sapunom i vodom, a i kod učenika osnovne škole prednost ima pranje ruku. Za učenike od 5.-8. razreda osnovne škole te u srednjim školama se preporučuje osigurati dezinficijens za ruke u svakoj učionici koja nema tekuću vodu.

Sredstvo za dezinfekciju treba u količini od 1 do 2 ml nanijeti na suhe i čiste dlanove (obično jedan potisak, ili prema uputama proizvođača).

Dlanove i područje između prstiju treba protrljati dok se ne osuše, a sredstvo nije potrebno isprati.

Treba paziti na dostatnu količinu dezinficijensa za ruke te obavezno javiti nadređenom u slučaju da je u dozatoru preostala manja količina sredstva za dezinfekciju kako bi se osigurao novi.

Organizacija rada s djecom/učenicima. Boravak u vrtićima i školama preporučljivo je organizirati na sljedeći način:

- u odgojno-obrazovni rad neophodno je uključiti svu djecu/učenike
- kod osnivanja novih odgojno-obrazovnih skupina/razrednih odjela (primjerice 1. razred OŠ i 1. razred SŠ te uvijek kada je to moguće) predlaže se osnovati odgojno-obrazovnu skupinu/razredni odjel približno jednake veličine (sukladno važećim propisima) te sa što manjim brojem djece/učenika
- kod većih odgojno-obrazovnih skupina/razrednih odjela treba razmotriti mogućnost organiziranja rada u odgovarajućoj prostoriji veće površine
- u slučaju potrebe povećanja broja odgojno-obrazovnih skupina u vrtiću, ravnatelj je dužan obratiti se osnivaču radi pronalaženja odgovarajućega prostora te u skladu s propisima od nadležnog ministarstva zatražiti odobrenje za rad u promijenjenim uvjetima
- u slučaju nedovoljnog broja učionica (prostorija), ravnatelj škole dužan je obratiti se osnivaču radi pronalaženja odgovarajućega prostora te u skladu s propisima od nadležnog ministarstva zatražiti odobrenje za rad u promijenjenim uvjetima
- za pomoć u rješavanju specifičnih organizacijskih pitanja pojedinih okruženja vezanih uz razvoj epidemiološke situacije, ustanova se treba javiti nadležnom Stožeru civilne zaštite.

Koliko god je to moguće, neophodno je smanjiti fizički kontakt (bliski kontakt):

- djece/učenika i odgojitelja/učitelja/nastavnika iz jedne odgojno-obrazovne skupine/razrednog odjela s djecom/učenicima i odgojiteljima/nastavnicima drugih skupina/razrednih odjela
- roditelja djece/učenika i djelatnika ustanove
- kod putovanja u/iz ustanove
- prilikom ulaska i izlaska iz ustanove
- tijekom cjelokupnog boravka u ustanovi.

Svaka odgojno-obrazovna skupina/razredni odjel boravi u jednoj prostoriji (učenici ne mijenjaju učionicu niti u predmetnoj nastavi).

Preporučuje se u svakoj pojedinoj ustanovi kada je god to nužno i moguće kako bi se osigurala što veća socijalna distanca sljedeće:

- tijekom radnoga dana smanjiti koliko je moguće broj učitelja/nastavnika/djelatnika (npr. izvođenjem nastave u dvosatu/trosatu ili izvođenjem nastave u jednom tjednu, pri čemu se nastava određenoga nastavnog predmeta drugi tjedan ne održava za učenike toga razrednog odjela)
- za škole koje su do sada radile u jednoj smjeni, rad u dvije smjene (to se ne odnosi na škole s vrlo malim brojem učenika u odnosu na prostorne mogućnosti škole, kao i one koje mogu osigurati preporučenu socijalnu distancu)
- na početku ili na kraju svake smjene potrebno je svakodnevno primjereno čišćenje prostorija sukladno uputama (vidjeti na kraju dokumenta)

- ako je moguće potrebno je organizirati nastavu na način da ona za sve učenike ne počinje i ne završava u isto vrijeme (npr. izraditi protokol početka i završetka nastave, kao i odmora za razredne odjele s razmakom od 15 minuta ili 30 minuta između odjela) kako bi se rasteretio javni prijevoz, omogućio ograničen broj učenika u organiziranom prijevozu te smanjilo grupiranje učenika prilikom ulaska i izlaska iz škole, kao i kod pranja ruku u toaletu prije početka nastave; navedeno je potrebno organizirati na način da se uvažavaju objektivne okolnosti u dolasku i odlasku pojedinih učenika putnika u školu u najboljem interesu učenika (primjerice potrebno je uvažiti postojanje ograničenog broja autobusnih linija zbog čega pojedini učenici mogu doći u školu samo u određeno vrijeme i sl.). Gdje god je to moguće, osnivač ili drugi organizator prijevoza treba osigurati povećan broj vozila i veću frekvenciju vožnje u javnom prijevozu i organiziranom prijevozu učenika
- organizirati odmore u različito vrijeme, odnosno ukinuti školsko zvono, na način da učenici ne dolaze u kontakt s učenicima iz drugih razrednih odjela te se kreću izvan učionice samo koliko je nužno
- izbjegavati fizički kontakt djece i učenika iz različitih odgojno-obrazovnih skupina/razrednih odjela u dječjim vrtićima pri izvođenju kraćih programa s djecom predškolske dobi te u školama tijekom izvođenja izborne nastave, nastave stranih jezika, fakultativne nastave, dodatne i dopunske nastave, programa produženog boravka, programa produženog stručnog postupka, nastave jezika i kulture nacionalnih manjina po Modelu C, pripremne i dopunske nastave hrvatskoga jezika za djecu koja ne znaju ili nedovoljno znaju hrvatski jezik i slično.
- Vezano za zajedničke prostorije preporučuje se:
 - prolazak skratiti na minimum
 - da u vremenu prolaska djece/učenika i odgojitelja/učitelja/nastavnika iz jedne odgojno-obrazovne skupine/razrednoga odjela tim prostorijama, druge skupine/odjeli ne prolaze
 - da djeca i učenici prilikom prolaska nepotrebno ne dodiruju površine ili predmete
 - da djeca i učenici prolaze po najkraćoj mogućoj unaprijed utvrđenoj/označenoj ruti kretanja (primjerice od ulaza do sobe/učionice, pri čemu je potrebno unaprijed utvrditi/označiti rutu kretanja)
 - ako je moguće kroz hodnike organizirati kretanje u jednom smjeru ili označiti put kretanja
- odgojitelj/učitelj/nastavnik s djecom/učenicima provodi što je moguće više vremena na otvorenom (npr. izvođenje nastave na otvorenom)
- krevetići za dnevni odmor djece, stolovi za jelo i školske klupe razmiču se tako da djeca u dječjem vrtiću i ustanovama s posebnim programima za djecu/učenike s teškoćama u razvoju leže, odnosno u školi sjede na što većoj udaljenosti u prostoriji (približno 1,5 m, a po mogućnosti 2 m) jer svako smanjenje razmaka povećava razinu transmisije bolesti u populaciji, ali opet tako da sva djeca budu uključena u ustanovu. Preporučuje se da učenici sjede jedan iza drugoga ili jedan pored drugoga, a ne licem u lice uz primjeren razmak (što je više moguće s obzirom na broj učenika i veličinu razreda). U iznimnim situacijama u

kojima nije moguće osigurati adekvatan razmak moguće je predvidjeti uvođenje pregrade na stolovima

- učenici od 5. razreda OŠ nadalje, učitelji predmetne nastave/nastavnici te stručni suradnici, ako se radi o ustanovi u kojoj je razmak u učionicama između učenika manji od 1,5 m, moraju nositi maske; učenici i nastavnici srednjih škola ako se radi o ustanovi u kojoj je razmak u učionicama između učenika manji od približno 2 m, moraju nositi maske;
- iznimno od ove točke, za razredne odjele od 5. do 8. razreda osnovne škole u kojima nije moguće osigurati fizički razmak od 1,5 m u učionicama, te za srednje škole u kojima nije moguće osigurati fizički razmak od oko 2 m u učionicama između svih osoba (učenika i nastavnika), ako je moguće s obzirom na nastavni proces, preporučuje se organizirati turnuse na način da se određeni razredni odjel podjeli na dvije grupe učenika te u školu naizmjenično dolazi jedna pa druga grupa učenika (turnusi u trajanju od 1 tjedan ili režimu 3+2/2+3 dana). Grupe učenika po turnusima trebaju biti stalne (nepromjenjive). Ovaj prijedlog nije kompatibilan s osnovnom pedagoškom smjernicom da se nastava održava za sve učenike istovremeno i u smislu dobrobiti djece je najnepovoljniji. Organizacija nastave iz ove točke primjenjuje se iznimno u slučaju kada drugim predloženim mjerama (primjerice različiti termini početka nastave i sl.) nije moguće osigurati razmak između učenika u razredu veći od 1,5 m. U slučaju povoljne epidemiološke situacije nadležni lokalni stožer, na prijedlog ustanove i suglasnost osnivača, može odlučiti da se za pojedinu školu navedeni oblici nastave ne moraju provoditi.

Organizacija prostora

Preporučene značajke prostorije u kojoj boravi jedna odgojno-obrazovna skupina djece/učenika jednog razrednog odjela:

- prostorija što veće površine i visine, prozračna i osunčana (odgovarajući izvor dnevnog svjetla)
- prostorija je vratima odvojena od prostorija u kojima borave druge skupine
- prostorija se može dobro provjetriti vanjskim zrakom
- prehranu organizirati u prostoriji u kojoj borave djeca/učenici na način da se hrana unaprijed podijeli u porcije ili kao pakirane obroke
- prehranu je iznimno moguće organizirati u blagovaonici (preporučuje se pridržavanje preporuka za ugostiteljske objekte, vidjeti na kraju dokumenta, uz naznaku da razmak između djece/učenika treba biti dva metra ili najveći moguć s obzirom na broj djece/učenika i veličinu blagovaonice; moguće je postavljanje pregrade na stolovima između djece/učenika
- preporučuje se da se boravak u blagovaonici, sportskoj dvorani, knjižnici i drugim zajedničkim prostorijama organizira po skupinama, po mogućnosti da se jasno na vidnom mjestu naznači maksimalan broj osoba koje u isto vrijeme mogu boraviti u tim prostorima
- izbjegava se ulazak drugih osoba (primjerice zbog čišćenja, popravka ili donošenja hrane) u prostoriju sve dok djeca/učenici borave u njoj
- korištenje toaleta treba organizirati na način da se jasno odredi i na vratima naznači maksimalan broj korisnika, označi mjesto za red (po mogućnosti vani), put kretanja i

dostupne umivaonike (poštujući fizički razmak); važno je da se pojedino dijete/učenik drži na udaljenosti koliko je moguće većoj od druge djece/učenika (primjerice, ako je toalet manje površine dijete može pričekati izvan toaleta da drugo dijete izađe); također je potrebno poticati djecu/učenike na redovito pranje ruku tekućom vodom i sapunom nakon korištenja toaleta.

Djelatnici i učenici s kroničnim bolestima

Djelatnicima s kroničnim bolestima koje možebitno predstavljaju veći rizik za razvoj težih oblika bolesti COVID-19 (djelatnici s respiratornim, kardiovaskularnim, malignim bolestima, dijabetesom, imunodeficijencijama) preporučuje se nošenje maske. S obzirom da se rizik od zaraze u dječjem vrtiću za odgojitelje te školi za učitelje nije do sada pokazao većim od rizika od zaraze na bilo kojem drugom radnom mjestu ili u zajednici, smatra se da samo izrazito vulnerabilne (osjetljive) osobe ne smiju raditi u dječjem vrtiću i školi, dok osobe s većinom kroničnih bolesti mogu raditi u dječjem vrtiću i školi jednako kao i na drugim radnim mjestima. Za svaku izrazito vulnerabilnu osobu (djelatnik i dijete/učenik) ili osobu koja dijeli kućanstvo s izrazito vulnerabilnom osobom, potrebno je pojedinačno razmotriti situaciju uzimajući u obzir aktualnu epidemiološku situaciju. Odluku o tome donosi liječnik primarne zdravstvene zaštite kao i o eventualnim drugim posebnim mjerama zaštite poput nošenja maske i sl. (pedijatar, liječnik obiteljske medicine, te za učenike kod izostanaka duljih od mjesec dana liječnik školske medicine). U kućanstvu u odnosu na vulnerabilnog člana preporučuje se izbjegavati bliski kontakt, nositi masku kada je primjereno i provoditi druge preventivne mjere. Popis izrazito vulnerabilnih skupina bolesti i zdravstvenih stanja i uvjeti za njihov boravak u školi sukladan je pravilima liječničke struke.

Ulazak i izlazak iz dječjeg vrtića i škola

Ulazak i izlazak

Ustanova vodi evidenciju ulaska/izlaska bilo da je riječ o ovlaštenom ili neovlaštenom osoblju (ovlašteno osoblje uključuje: djecu/učenike, osoblje, pomoćno i administrativno osoblje, ostalo osoblje kojem je odobren ulazak; neovlašteno osoblje uključuje: roditelje/skrbnike, neupisanu braću/sestre djecu/učenike, drugo osoblje koje nije nužno za rad ustanove). Evidencija ulazaka i izlazaka mora se obaviti na adekvatan način da se ne stvaraju grupiranja na ulazu, npr. za učenike se evidencija obavlja u razredu.

Ovlaštena osoba ulazi u ustanove na način da održava razmak od najmanje 1,5 m u odnosu na sve druge osobe (po mogućnosti prema oznaci na podu), dezinficira ruke na ulazu te izbjegava zadržavanje i grupiranje. Ulazak/izlazak se odvija u fazama prema protokolu koji izrađuje ustanova.

Do daljnjeg su zabranjeni svi posjeti ustanovama (primjerice izvođenje kazališne predstave i sl.).

Neophodno je osigurati protok/dolazak što manjeg broja osoba, kako na ulazu u ustanovu, tako i u unutarnjim prostorima ustanove.

Navedeno ograničenje treba primjenjivati vezano uz medijske upite te se predlaže snimanje medijskih priloga na otvorenom, odnosno u dvorištu dječjeg vrtića i škola.

U dijelu uputa koji se odnosi na uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u ustanovama koje provode posebne programe za djecu/učenike s teškoćama u razvoju, predviđen je nastavak rehabilitacijskih i drugih terapijskih postupaka/usluga iz sustava socijalne skrbi sukladno odgovarajućim preporukama (navedeno kasnije). Iste preporuke treba primijeniti i kod

rehabilitacijskih i terapijskih postupaka s vanjskim suradnicima u prostorima dječjih vrtića i škola koje je moguće nastaviti ako su se provodili u ustanovi prije epidemije te ako je moguće osigurati dosljednu provedbu odgovarajućih epidemioloških preporuka.

Oprema

Djecu i učenike treba poučiti da, koliko je to moguće i primjereno dobi, ne dijele svoj pribor i stvari s drugom djecom/učenicima.

Ulazak roditelja u dječje vrtiće, školu (1. razred osnovne škole) kao i roditelja djece s teškoćama u razvoju

U školu učenici dolaze i odlaze sami, organiziranim prijevozom ili u pratnji roditelja, ovisno o odluci roditelja, kao što bi dolazili i odlazili da nema epidemije. Kada dovodi i odvodi dijete, roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta može ući u dječji vrtić te iznimno u školu ukoliko se radi o učeniku 1. razreda osnovne škole (u skladu s odlukom ravnatelja npr. prvog dana škole) ili o učeniku s teškoćama u razvoju.

U ustanovu može ući roditelj ili druga osoba u pratnji, kada dovodi i odvodi dijete s teškoćama, posebno ako zdravstveno stanje djeteta/učenika to zahtjeva te ako dijete/učenik s teškoćama u razvoju nema osiguranu podršku pomoćnika u nastavi ili stručnog komunikacijskog posrednika koji umjesto roditelja uvodi dijete/učenika u ustanovu. Roditelj ili druga osoba u pratnji dovodi dijete do garderobe pred prostorijom u kojoj dijete boravi. Roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta ulazi u vrtić na način da održava razmak od najmanje 1,5 m a po mogućnosti 2 m u odnosu na sve druge osobe, dezinficira ruke na ulazu te izbjegava zadržavanje i grupiranje u ustanovi. Malo duže zadržavanje (oko 15 minuta) moguće je samo kod prilagodbe djeteta na novu sredinu na početku uključivanja u ustanovu. Međusobni razmak ne trebaju držati osobe iz istog kućanstva. U pratnji djeteta/učenika uvijek je samo jedna odrasla osoba. Roditelj ili druga osoba u pratnji djeteta/učenika obavezno u ustanovi nosi masku te bez maske ne može ući u ustanovu već dijete/učenika preuzima djelatnik ispred ulaza u ustanovu.

Postupanje djece/učenika po ulasku u vrtić ili školu. Dijete i učenik osnovne škole ulazi tako da odlazi do garderobe, obuva papuče, skida jaknu te pere ruke sapunom i vodom prije ulaska u sobu/učionicu. U srednjoj školi nisu nužne papuče.

Organizacija rada ustanova

Ulazak i dostava u vrtić ili školu

Ulazna vrata otvaraju se na poziv telefonom ili zvonom tijekom radnog vremena i dežurstva. Vikendom/blagdanom/radnim danom i poslijepodne vrata otvara dežurni djelatnik.

Dostavu za potrebe ustanove preuzimaju nadležni radnici ustanove na vanjskim vratima, a ulaz je dozvoljen iznimno serviserima i ostalim službama čije usluge su neophodne (što uključuje dosljednu provedbu preventivnih i protuepidemijskih mjera poput provjere vode za ljudsku potrošnju, zdravstvene ispravnosti hrane i sl.) uz obveznu mjeru dezinfekcije ruku i po potrebi nošenja zaštitne maske i zamjenske obuće ili jednokratnih nazuvaka.

Spremačice i čišćenje

Spremačica iz jutarnje smjene prva ulazi u ustanovu. Zadnja osoba koja izlazi iz ustanove je spremačica iz poslijepodnevnice smjene koja dezinficira sve korištene površine. Ako se na kraju dana koriste uređaji za dezinfekciju zamagljivanjem koju provodi ovlaštena stručna ekipa, školu zadnji napušta djelatnik škole koji je određen od uprave za davanje pristupa stručnoj ekipi.

Provjetravanje prostorija

Prostorije u ustanovi obvezno je provjetravati više puta dnevno, svakako prije dolaska i nakon odlaska djece/učenika, i to u trajanju od najmanje pola sata te pod odmorima ili na način, ako to vremenske prilike dopuštaju, da se ostavi otvoren prozor. Kad je lijepo vrijeme, preporučuje se ostaviti otvorene prozore tijekom odgojno-obrazovnog rada (npr. jedan sprijeda, jedan straga). Ako prozori ne mogu biti stalno otvoreni, prostoriju je potrebno redovito provjetravati tijekom odmora i bar jednom na 5 minuta tijekom sata. Ako postoje prozori na kip na vrhu prozora, isti stalno trebaju biti otvoreni. Na vratima sobe/učionice poželjno je imati dio s rešetkom radi ulaska/izlaska zraka. Preporučuje se razmotriti mogućnost ugradnje ventilacije na stropu koja izvlači zrak iz sobe/učionice i izbacuje van uz osiguran dovod svježeg vanjskog zraka u prostoriju u kojoj borave djeca/učenici.

Čišćenje prostora

Dodirne površine kao što su kvake, ručke na prozorima, radne površine, tipkovnice, konzole, slavine u toaletima i kuhinjama, tipke vodokotlića, daljinski upravljači, prekidači za struju, zvona na vratima, ploče dizala te druge dodirne površine koje koristi veći broj osoba neophodno je dezinficirati prebrisavanjem više puta (na početku i na kraju svake smjene te najmanje jednom tijekom smjene). Preporuča se izbjegavanje korištenja klimatizacijskih i ventilacijskih uređaja koji izazivaju kovitlanje zraka.

Čišćenje se provodi u vrijeme kada su djeca u dvorištu ili nakon njihovog odlaska. Neophodno je pojačano čišćenje WC-a, umivaonika, kvaka u WC-ima, prekidača za svjetlo, tipki na vodokotlićima, površina koje se često dodiruju i to nakon svakog odmora.

Posebna radna obuća

Na samom ulazu u prostor smještaja treba osigurati zaseban prostor za obuvanje radne obuće svim zaposlenicima dječjih vrtića. Ustanove, posebno dječji vrtići koji imaju pozitivno iskustvo s dezbarijerama u proteklom razdoblju (dezinfekcija potplata), mogu nastaviti s navedenom praksom.

Maske za lice

Maske su obavezne u sljedećim situacijama (mogu se koristiti platnene maske osim pod točkom 1.):

1. medicinske maske i viziri su potrebni odgojiteljima/učiteljima/nastavnicima samo ako dijete/učenik razvije znakove bolesti tijekom boravka u ustanovi, dok je oboljelom djetetu/učeniku potrebno osigurati masku (ako narušeno zdravstveno stanje djeteta/učenika omogućuje nošenje maske). U tom slučaju se to dijete/učenik/ izolira u zasebnoj prostoriji dok po njega ne dođe roditelj/staratelj, a odgojitelj/učitelj/nastavnik koji nadzire dijete/učenika treba koristiti vizir, masku i jednokratnu pregaču. Po odlasku djeteta iz dječjega vrtića, odnosno učenika iz škole, dezinficira se prostorija u kojoj je dijete/učenik bilo izoliran/o, zaštitna oprema se zbrinjava na odgovarajući način, a ruke se

operu vodom i sapunom ili dezinficiraju, s time da se prednost daje pranju ruku vodom i sapunom. Unaprijed je potrebno odrediti prostor za izolaciju bolesnog djeteta/učenika te odgojno-obrazovnog radnika koji će biti s njim do dolaska roditelja

2. kod potrebe za intimnom njegom djeteta/učenika
 3. kod komunikacije djelatnika (iako se preporučuje komunikacija između djelatnika prvenstveno na daljinu)
 4. za roditelje i druge osobe kada je njihov ulazak u ustanovu nužan (preporučuje se da se roditeljski sastanci održavaju prvenstveno na daljinu)
 5. u javnom prijevozu, uključujući organizirani prijevoz
 6. za učitelje i nastavnike koji provode nastavu u kući učenika
 7. za pomoćnike u nastavi, njegovatelje i zdravstvene radnike u ustanovama s posebnim programima za učenike s teškoćama u razvoju
 8. za trećeg odgojitelja u predškolskoj ustanovi koji obavlja poslove pomoćnika djetetu s teškoćama u razvoju, pomoćnoga djelatnika za njegu, skrb i pratnju djeteta rane i predškolske dobi te zdravstvenu voditeljicu
 9. učenicima od 5. razreda OŠ nadalje, učiteljima predmetne nastave/nastavnicima te stručnim suradnicima, ako se radi o ustanovi u kojoj je razmak u učionicama između svih osoba (učenika, nastavnika i dr.) manji od 1,5 m*
 10. učenicima i nastavnicima srednjih škola ako se radi o ustanovi u kojoj je razmak u učionicama između svih osoba (učenika, nastavnika i dr.) manji od približno 2 m*
- *u slučaju povoljne epidemiološke situacije nadležni lokalni stožer, na prijedlog ustanove i suglasnost osnivača, može odlučiti da za pojedinu školu učenici ne moraju nositi maske te da nastavnici u učionici ne trebaju nositi masku iako je razmak manji od navedenog, kao i obavezu nošenja maski čak i kod navedenih razmaka u učionici u slučaju nepovoljne epidemiološke situacije.
11. učiteljima ostalih predmeta u razrednoj nastavi
 12. odgojiteljima/učiteljima/nastavnicima i svim drugim djelatnicima škole kod prolaska hodnikom i sl.
 13. učiteljima predmetne nastave/nastavnicima te stručnim suradnicima i drugim djelatnicima škole u vrijeme kontakata s odraslim osobama.

Maske se preporučuju svim drugim djelatnicima škole s kroničnim bolestima koje mogu dovesti do težih oblika bolesti COVID-19 ako im zdravstveno stanje omogućuje nošenje maske.

Ako se maske nose u ovim ustanovama, neophodno ih je nositi pravilno na način da cijelo vrijeme prekrivaju nos i usta.

Djeca rane i predškolske dobi, učenici do četvrtog razreda osnovne škole (uključujući četvrti razred), kao i učenici s teškoćama u razvoju koji svladavaju posebne programe, ne nose zaštitne maske.

Rukavice

Rukavice nose ona zanimanja u kojima su se iste nosile i prije epidemije (kao higijenski standard).

Mjerenje temperature i praćenje pojave simptoma

Djelatnici:

Dnevno mjerenje temperature. Svi djelatnici obavezni su mjeriti tjelesnu temperaturu svaki dan prije dolaska na posao te u slučaju povećane tjelesne temperature ne dolaze na posao, već se javljaju telefonom ravnatelju i izabranom liječniku obiteljske medicine kako je navedeno u nastavku.

Kod dolaska i odlaska s posla, svim se djelatnicima preporučuje svakodnevno mjerenje tjelesne temperature beskontaktnim toplomjerom, kao i utvrđivanje imaju li respiratornih simptoma ili znakove drugih zaraznih bolesti. Kod osobe s povišenom temperaturom izmjerenom beskontaktnim toplomjerom (37,3°C i veća, ovisno na specifikaciji beskontaktnog toplomjera) preporučuje se mjerenje temperature i standardnim toplomjerom pod pazuhom te se povišena temperatura utvrđuje na temelju takvog mjerenja.

Evidencijska knjiga

Vodi se evidencija o vrijednostima izmjerene tjelesne temperature i eventualnom postojanju respiratornih simptoma.

Postupanje s febrilnim djelatnikom, odnosno osobama s drugim simptomima zarazne bolesti

S povišenom tjelesnom temperaturom, respiratornim simptomima i drugim simptomima zarazne bolesti nije dozvoljeno raditi, brinuti se o djeci, niti dolaziti u prostor poslodavca, odnosno ustanove, što je i inače nužno u radu ovakvih ustanova. Djelatnici s povišenom tjelesnom temperaturom i/ili respiratornim simptomima odmah napuštaju radna mjesta. Ravnatelj treba imati unaprijed organiziranu zamjenu za takav slučaj.

Djeca/učenici

Roditelji su dužni izmjeriti tjelesnu temperaturu djetetu svaki dan prije dolaska u ustanovu te u slučaju povišene tjelesne temperature ne smiju dovesti dijete u ustanovu, već se javljaju ravnatelju ustanove i izabranom pedijatru/liječniku obiteljske medicine radi odluke o testiranju i liječenju djeteta. Učenici starije dobi sami mjere temperaturu. Učenici viših razreda a posebno punoljetni učenici mogu samostalno mjeriti tjelesnu temperaturu.

Djeci rane i predškolske dobi, učenicima od 1. do 4. razreda OŠ, kao i učenicima s teškoćama u razvoju koji svladavaju posebne programe preporuka je da svaki dan prije odlaska u ustanovu roditelj u djetetovu bilježnicu upiše vrijednost izmjerene temperature kod djeteta. Bilježnicu roditelj/dijete donosi sa sobom u ustanovu, a odgojitelj/učitelj svakodnevno provjerava.

Kod sumnje na povišenu tjelesnu temperaturu te kod pojave akutnih simptoma zarazne bolesti (npr. kašalj, poteškoće u disanju, poremećaj osjeta njuha i okusa, proljev, povraćanje) neophodno je djetetu u dječjem vrtiću ili školi izmjeriti tjelesnu temperaturu. Ako djeca/učenici razviju simptome COVID-19 tijekom boravka u ustanovi, odgojitelji/učitelji odmah obavještavaju roditelje/staratelja, koji u najkraćem roku trebaju doći po dijete.

Sumnja na COVID-19

Znakovi koji upućuju na moguću zarazu COVID-19:

- povišena tjelesna temperatura (po pazuhom > 37,2)
- simptomi respiratorne bolesti - kašalj, poteškoće u disanju, grlobolja
- poremećaj osjeta njuha i okusa
- gastrointestinalne smetnje (proljevanje, povraćanje i bol u trbuhu, posebno kod manje djece).

Djeca/učenici sa znakovima svih drugih zaraznih bolesti koje se prenose uobičajenim socijalnim kontaktom također ne dolaze u ustanovu.

Postupanje u slučaju sumnje na zarazu

Kod pojave navedenih znakova bolesti djeteta/učenik ili djelatnik ostaje kod kuće, javlja se najprije telefonom izabranom liječniku obiteljske medicine, odnosno pedijatru koji odlučuje o testiranju prema liječničkoj indikaciji. O navedenom roditelj ili djelatnik telefonom obavještava ustanovu.

Ako se znakovi bolesti jave tijekom boravka u ustanovi, odmah treba pozvati roditelja te djeteta/učenika izolirati u prikladnoj prostoriji do dolaska roditelja. Oboljeli djelatnik odmah napušta ustanovu.

Ravnatelj odmah javlja nadležnom epidemiologu/školskom liječniku:

- svako grupiranje osoba sa sumnjom na COVID-19 (dva i više djelatnika i/ili djece/učenika sa sumnjom iz iste sobe/učionice/hodnika i sl.)* kao što se to radi i u slučaju drugih zaraznih bolesti koje se obavezno prijavljuju u Republici Hrvatskoj, a prema Listi zaraznih bolesti čije je sprečavanje i suzbijanje od interesa za Republiku Hrvatsku
- svaku pojedinačnu potvrđenu infekciju COVID-19 koju djelatnik, odnosno roditelj imaju obavezu žurno javiti ravnatelju ustanove.

Kod pojedinačnog slučaja pojave simptoma koji mogu upućivati na zarazu COVID-19, odgojno-obrazovna skupina/razredni odjel u pravilu nastavlja dalje s odgojno-obrazovnim radom, dok se kod grupiranja osoba sa znakovima bolesti* postupa sukladno mišljenju liječnika.

Kada se kod djeteta/učenika ili djelatnika utvrdi zaraza COVID-19, postupa se sukladno odluci nadležnog epidemiologa što, između ostalog, znači da se za sve osobe kod kojih se utvrdi da su bile u bliskom kontaktu sa zaraženom osobom u vrijeme kada je osoba mogla biti zarazna izriče mjera aktivnoga zdravstvenog nadzora u samoizolaciji.

Putovanje u školu javnim ili organiziranim prijevozom

U javnom prijevozu učenici se trebaju pridržavati mjera propisanih za javni prijevoz (nošenje maske u javnom prijevozu i održavanje fizičke distance) koje se mogu pronaći na poveznici: <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-za-rad-u-djelatnosti-prijevoza-putnika-autobusima-tijekom-epidemije-koronavirusa-COVID-19.pdf>

Ako je moguće potrebno je organizirati nastavu na način da sva djeca/učenici ne dolaze u isto vrijeme u školu niti u isto vrijeme napuštaju školu (kao što je ranije opisano), kako bi se rasteretio javni prijevoz te kako bi učenici putovali u javnom prijevozu u vrijeme manjih gužvi.

Tamo gdje je moguće, predlaže se da osnivač/organizator prijevoza poveća frekvenciju reda vožnje.

Kod organiziranog prijevoza neophodno je pridržavati se propisanih uputa za javni prijevoz te koliko je moguće grupirati učenike prema razrednim odjelima/odgojno-obrazovnim skupinama.

Kliničke vježbe učenika; praksa kod pružatelja usluga smještaja za starije i nemoćne kao i u zdravstvenim ustanovama; ostali oblici stručne prakse i praktične nastave

Praksa u zdravstvenim i socijalnim ustanovama će se odvijati uz stroga pravila koja su određena propisima i preporukama za navedene ustanove i djelatnosti. Učenici moraju koristiti osobnu zaštitnu opremu i pridržavati se higijenskih mjera kao i ostalih mjera, jednako kao i osoblje bolnica i domova i biti pod nadzorom osoblja. Broj učenika na praksi i vježbama će se morati ograničiti u skladu s mogućnostima osoblja da nadzire pravilno pridržavanje svih uputa od strane učenika. Ipak, navedene je potrebno organizirati kada je nužno za proces obrazovanja te se ne može do daljnjega odgoditi.

Kod stručne prakse i praktične nastave u pojedinim drugim djelatnostima, učenici se pridržavaju preporuka za tu specifičnu djelatnost.

Djeca

Dodirivanje lica

Djecu/učenike treba učiti i podsjećati da ne dodiruju usta, nos, oči i lice te da ne stavljaju ruke i predmete u usta; u skladu s njihovom razvojnom dobi.

Kihanje i kašljanje

Djecu/učenike treba poticati da kada kašlju i kišu prekriju usta i nos laktom ili papirnatom maramicom koju poslije trebaju baciti u koš za otpad s poklopcem te oprati ruke. Pri kašljanju i kihanju trebaju okrenuti lice od drugih osoba te izbjegavati dodirivanje lica, usta i očiju.

Pribor za jelo

Izbjegavati dijeljenje čaša, šalica, posuđa i pribora za jelo s drugim osobama.

Didaktička oprema i igračke

Opremu glatkih, tvrdih površina koja se lako opere deterdžentom i vodom, potrebno je redovito oprati te kada je moguće izložiti da se osuši na suncu. Didaktičku opremu i igračke koju je

nemoguće oprati, a lako je zamijeniti (uzimajući u obzir cijenu, dostupnost i sl.), predlaže se povremeno zamijeniti novom.

Tjelesne aktivnosti i glazbena kultura

Ustanove trebaju obratiti posebnu pozornost na fizičke aktivnosti djece/učenika. Djecu i učenike potrebno je poticati na bavljenje športom zbog očuvanja dobrobiti i vlastitog zdravlja. Nastava tjelesne i zdravstvene kulture treba se održavati koliko god je moguće na otvorenom. Ne preporučuju se športske igre te se u epidemiološkom smislu na zatvorenom primjenjuju Preporuke za treninge i športsko-rekreativne aktivnosti u zatvorenim športskim objektima:

https://www.hziz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-za-treninge-u-zatvorenom_2.pdf.

Vanjski prostor je podijeljen i njegova je upotreba vremenski podijeljena prema razrednim odjelima, odnosno odgojno-obrazovnim skupinama za učenike s teškoćama u razvoju.

Razredni odjeli, odnosno odgojno-obrazovne skupine za učenike s teškoćama u razvoju ne smiju se spajati na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture, niti u svlačionici, niti u dvorani.

Djecu i učenike treba poticati na sudjelovanje u kulturnim aktivnostima kako bi izrazili svoju kreativnost. Aktivnosti vezane uz kulturu koje su dio kurikuluma kao što je glazbena kultura, poželjno je provoditi. Tijekom glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću te na satovima glazbene kulture, kod pjevanja, djecu/ učenike treba pozicionirati tako da nisu licem okrenuti jedan u drugog (male grupe i veća distanca kod pjevanja). Glazbeni instrumenti koji se mogu lako dezinficirati slobodno se mogu koristiti.

Djeca i mladi s teškoćama u razvoju

Za djecu i mlade u primjerenom programu odgoja i obrazovanja primjenjuju se ove upute neovisno o dobi djeteta i mlade osobe/korisnika, razrednom odjelu/odgojno-obrazovnoj skupini koju pohađa u predškolskoj ili školskoj ustanovi te vrsti primjerenog programa.

Za učenike koji su uključeni u posebne programe po modelu djelomične integracije odgojno-obrazovni rad održava se isključivo u posebnom razrednom odjelu kako bi se smanjio rizik od zaraze te zaštitilo, primjenom epidemioloških mjera, zdravlje učenika. Tijekom trajanja epidemije COVID-19, učitelj edukacijski rehabilitator izvodit će u komunikaciji s učiteljima razrednih odjela u koji su učenici uključeni nastavu likovne, glazbene i tjelesno-zdravstvene kulture.

Dodatni odgojno-obrazovni programi za djecu i mlade s teškoćama u razvoju provode se isključivo unutar istog razrednog odjela/odgojno-obrazovne skupine, kao i oni rehabilitacijski programi koji se provode grupno.

Rehabilitacijski programi koje provode stručni suradnici u dječjim vrtićima i školama mogu se provoditi individualno u radnim prostorima stručnih suradnika uz pridržavanje svih epidemioloških mjera.

Za djecu/učenike/korisnike koji koriste usluge smještaja te ostale usluge iz sustava socijalne skrbi u predškolskoj i školskoj ustanovi primjenjuju se sljedeće upute:

Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije covid-19 za pružatelje socijalnih usluga u sustavu socijalne skrbi:

https://www.hziz.hr/wp-content/uploads/2020/03/HZIJ_Preporuke_domovi_02_07.pdf;

<https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-domovi-posjeti-potrepstine-i-dodatne-usluge.pdf>;

https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Izmjene_i_dopune_socijalne_usluge_domovi_30_07_20.pdf;

Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 za pružatelje izvaninstitucijskih socijalnih usluga u sustavu socijalne skrbi, 29. 05. 2020. (https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Izvaninstitucionalni_smjestaj_29_05.pdf).

Ako je moguće, treba odvojiti djelatnike koji skrbe za djecu na smještaju u stacionarnom dijelu ustanove od onih koji skrbe za djecu u programu produženoga stručnog postupka, rehabilitacijskim i terapijskim postupcima. Također se preporučuje da se odvoje djeca koja su na smještaju od djece koja dnevno ili povremeno dolaze u ustanove. Kod djece koja dnevno ili povremeno dolaze u ustanove preporučuje se, ako je moguće, da se osnuju barem donekle nepromijenjene skupine.

Potporna za djecu/učenike s teškoćama u razvoju

Treći odgojitelj u predškolskoj ustanovi, pomoćni djelatnik za njegu i skrb djeteta rane i predškolske dobi, pomoćnik u nastavi, stručni komunikacijski posrednik ubrajaju se u ukupan broj osoba u odgojno-obrazovnoj skupini/razrednom odjelu.

U odnosu na drugu djecu/učenike i odrasle osobe u ustanovi, dužne su:

- pridržavati se svih pravila fizičke udaljenosti,
- dosljedno provoditi pojačanu osobnu higijenu,
- poticati na pojačanu higijenu i fizički razmak sve djece/učenika.

Navedene osobe ne mogu održavati distancu između djeteta/učenika s obzirom na prirodu posla te su dužni nositi masku dok stručni komunikacijski posrednik nosi vizir. Kod pomaganja djetetu/učeniku pri održavanju osobne higijene koriste se jednokratne rukavice.

Edukacija i informiranje:

Nužni su poster (kao podsjetnici), video materijali i edukacije za učenike i djelatnike.

Nužno je postavljanje informativnih postera na ključnim mjestima koji služe kao podsjetnici o higijenskim protokolima u ponašanju u vrijeme pandemije (npr. u svakom toaletu na vidljivom mjestu treba izvijestiti upute o pravilnom pranju ruku: https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Pranje_ruku_.pdf)

Ostale preporuke.

Provjetravanje objekta vikendom i u neradne dane nije potrebno.

Djecu/učenike razredne nastave se može odvesti u šetnju držeći razmak te pridržavajući se Preporuka o načinu stavljanja u funkciju dječjih igrališta te načinu bavljenja rekreativnim sportom na otvorenom za vrijeme trajanja epidemije bolesti COVID-19 (<https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Dje%C4%8Dja-igrali%C5%A1ta-i-rekreativno-bavljenje-sportom-na-otvorenome.pdf>). Po povratku u ustanovu djeca/učenici peru ruke vodom i sapunom.

Stručni suradnici koji inače svakodnevno borave u odgojno-obrazovnim skupinama mogu ulaziti u odgojno-obrazovne skupine/razredne odjele.

Studentsku praksu je moguće organizirati sukladno Preporukama za preddiplomsku, diplomsku i poslijediplomsku nastavu na visokim učilištima (sveučilišta, veleučilišta i visoke škole) s obzirom na epidemiju COVID-19 (https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke_COVID_19_sveucilista_20_05-1.pdf) te sukladno ovim uputama, ali ipak kada je to nužno potrebno te kada se praksa ne može odgoditi. Kontakte i zaduženja pojedinog studenta, kada je god moguće, preporučljivo je ograničiti na jednu odgojno-obrazovnu skupinu djece te je preporučljivo ograničiti broj u istom razdoblju prisutnih studenata, primjereno preporukama o održavanju fizičke distance.

U postojećoj epidemiološkoj situaciji ne preporučuje se organiziranje ekskurzije, izvanučioničke nastave, naturalnih izleta i sl. Više o tome na <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Mogu%C4%87nosti-izvo%C4%91enja-izvanu%C4%8Dioni%C4%8Dke-nastave-vezano-uz-pandemiju-COVID-19.pdf>

Završne preporuke

U slučaju nemogućnosti organizacije posla zbog većeg broja zaposlenika koji su u samoizolaciji, stožeri civilne zaštite (državni i lokalni) u koordinaciji s osnivačima mogu preraspodijeliti zaposlenike iz drugih odgojno-obrazovnih ustanova, kako bi se osigurala kontinuirana skrb za djecu/učenike.

Osigurava se kontinuirana nužna suradnja s osnivačem.

Za obaveze iz ovih uputa gdje je navedena pozicija ravnatelja, ravnatelj može zadužiti zdravstvenu voditeljicu – medicinsku sestru ili stručnog suradnika ustanove (izrazi koji se koriste u tekstu, a imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način i muški i ženski rod).

Svaki zadatak ravnatelj treba dodijeliti jednoj odgovornoj osobi koja o navedenom vodi dnevnu pisanu evidenciju kada je to moguće.

Ove će se upute prilagođavati aktualnoj epidemiološkoj situaciji kao i svim novim preporukama relevantnih institucija posebno Svjetske zdravstvene organizacije.

Ove preporuke ne isključuju provođenje drugih preporuka sukladno aktualnoj i promijenjenoj epidemiološkoj situaciji.

Upute za čišćenje i dezinfekciju

Bez oboljelih od COVID-19:

- <https://bit.ly/2VLkkt3>

Osobe pod sumnjom ili oboljele od COVID-19:

- <https://bit.ly/3d1WmiS>

Sve što trebate znati o pranju ruku za zaštitu od koronavirusa (COVID-19) - UNICEF

https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/UNICEF_Upute_za_pranje_ruku.pdf

Tko ne treba nositi masku? Izuzeće od obveze nošenja maske

<https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Tko-ne-treba-nositi-masku-izuze%C4%87e-od-obveze-no%C5%A1enja-maske.pdf>